

kino, jog socialinė struktūra — tai pats sociologijos branduolys; socialinės struktūros ir jos dinamikos tyrimas apima klasinę struktūrą ir jos reikšmę istorinei raidai, struktūrinių pakeitimų dialektinius procesus bei didėjančią socialinių struktūrų diferenciaciją, darbo pasidalijimą ir jo pasekmes sąveikoms ir konfliktams, nukrypimų ir pasipriešinimo struktūrines šaknis, santykius tarp aplinkos, populiacijos ir socialinės struktūros bei jų poveikį ekosistamai ir t. t.; į visą socialinį gyvenimą galima žiūrėti per socialinės struktūros prizmę, siekiant paaiškinti santykių tarp individų ir grupių struktūrą, kuri reiškiasi poelgiais; galutinis sociologinio aiškinimo tikslas — siekti visuomenės pažinimo: kaip ji keičiasi ir kaip ji gali būti pakeista. Susirinkime dalyvavo žinomi amerikiečių sociologai L. Kozeris (ASA Tarybos 1975 m. prezidentas), S. Lipsetas, R. Mertonas, T. Parsonsas, taip pat naujasis ISA Prezidentas T. Botomoras. Čia irgi dažnai buvo minimas K. Marksas. Įsidėmėtinas S. Lipseto pareiškimas plenariniame posėdyje. Jis sakėsi nesuprantas, kur esąs: „ar Kanadoje, ar vienoje socialistinių šalių, ar Toronto universitete, ar Maskvos universitete?“. Tame susirinkime taip pat buvo kritikuojamos kai kurios tradicinės buržuazinės sociologijos teorijos (pvz., D. Belo „postindustrinės visuomenės“ teorija).

JAV sociologų susirinkimas, kurio programoje buvo 55 tyrimų kryptys bei problematikos ir apie 500 pranešimų, atspindėjo plačią tos šalies mokslininkų veiklą, vykdomus joje sociologinius tyrimus. Įkurta 1905 m., ASA turi virš 15 000 narių. JAV veikia 246 sociologiniai centrai, leidžiama 10 sociologinių žurnalų, plačiai išvystyta sociologinė tarnyba. Sociologai čia kartu su ekonomistais ir finansininkais sudaro 9% visų mokslo daktarų, ir absoliuti jų dauguma darbuojasi valdymo sferoje — valstybiniame aparate, armijoje, gamyboje. Sociologijai skiriama 22% lėšų, asignuotų visiems visuomeniniams mokslams finansuoti. Kitokia padėtis Kanadoje, kur sociologijos statusas žymiai silpnesnis. Tuo skundėsi patys kanadiečiai mokslininkai. Įsikūrusi 1966 m., Kanados sociologijos ir antropologijos asociacija vienija apie 800 narių; joje yra 54 sociologinių tyrimų centrai; 75% sociologų darbuojasi universitetuose, 24% — valdžios organuose. Kanados sociologija stipriai veikiama amerikiečių (net pastarųjų susirinkimas vyko Kanadoje). Tačiau pastaruoju metu ryškėja tendencija išsivaduoti (kaip ir kitose srityse) iš JAV sociologijos įtakos. Ne veltui kongreso metu Toronto laikraštis „*The Globe and Mail*“ ragino kanadiečius mokslininkus „išėiti iš JAV šešėlio nors sociologijos srityje“.

Tarybiniai mokslininkai, dalyvavę Toronto ir Monrealio sociologų forumuose, pasisėmė įdomios ir naudingos informacijos, užmezgė naujus tarptautinius kontaktus, aktyviai polemizavo su nemarksistinėmis koncepcijomis, skleisdami ir propagodami socializmo idėjas.

J. Minkevičius

ŠIUOLAIKINĖS BURŽUAZINĖS FILOSOFIJOS IR SOCIOLOGIJOS KRITIKA

Paskutinėmis 1974 metų dienomis, gruodžio 26—27 d. d., Vilniaus Valstybiniame V. Kapsuko universitete vyko tarpinstitutinė mokslinė konferencija, skirta šiuolaikinės buržuazinės filosofijos ir sociologijos metodologijos kritikai. Konferencijoje dalyvavo moksliniai bendradarbiai, dėstytojai, aspirantai iš Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Kijevo bei Minsko mokslo įstaigų. Pranešimuose buvo kritiškai nagrinėjamos neopozityvizmo, neofroidizmo, egzistencializmo, neotomizmo, neokantizmo ir kitų šiuolaikinių buržuazinės filosofijos bei sociologijos kryptų koncepcijos. Žymus dėmesys buvo skirtas ir lietuvių ikitarybinės bei emigrantinės buržuazinės filosofijos kritikai.

Atidarydamas konferenciją, LTSR Aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministro pavaduotojas K. Žukauskas pažymėjo, kad šiuo metu ypatingai yra svarbi gili, nesupa-

prastinanti problemų aštrumo ir reikšmingumo buržuazinės filosofijos analizė, atskleidžianti jos etinio ir ideologinio užsiangažavimo nepagrįstumą, stiprinanti marksistinę-lenininę pasaulėžiūrą.

Pirmąjį pranešimą tema „Partiškumas kaip buržuazinės filosofijos marksistinės-lenininės kritikos principas“ perskaitė svečias iš Kijevo T. Sevčenkos universiteto filos. m. dr. I. Byčko. Partiškumo principas įkūnija marksistinės filosofijos karingą, revoliucinį pobūdį. Tik nuoseklus, t. y. dialektinis, materializmas, įveikęs senojo materializmo stebimąjį pobūdį, yra pajėgus pagrįsti revoliucinę darbininkų klasės ideologiją ir giliai kritikuoti idealistinę filosofiją. Ši kritika, pabrėžė pranešėjas, reiškia socialinių ir gnoseologinių idealizmo šaknų atskleidimą ir pozityvų aktualių problemų, kuriomis spekuliuoja buržuazinė filosofija, sprendimą.

Filos. m. k. R. Pavilionis (VVU) pranešime „Weltanschauung“ ir kalbos funkcijų absoliutizavimo pavojus“ priminė neopozityvistinį požiūrį, teigiantį kalbos ir tikrovės izomorfizmą (E. Sapias, B. Vorfas, L. Vitgenšteinas ir kt.). Šį metodologinį principą trumpai ir tiksliai išreiškia Vitgenšteino aforizmas: „Mano kalbos ribos — mano pasaulio ribos“, implikuojantis argumentavimo schemą: nuo kalbos į realybę.

Pranešėjas atkreipė dėmesį į tai, kad neopozityvistišką schemą paneigia šiuolaikinės logikos vystymasis ir jos taikymas. Be to, formaliojoje lingvistikoje jau įsigalėjo „giluminių struktūrų“ metodologija (N. Chomskis, Dž. Kacas, Dž. Lakofas, V. Ceifas ir kt.), reikalaujanti pereiti nuo paviršinių prie giluminių, t. y. nuo verbalinių (žodinių) prie neverbalinių kalbos struktūrų analizės. Toks lygmenų išskyrimo metodas leidžia teigti, kad giluminių struktūrų atžvilgiu kalbos nėra skirtingos, o išoriniai semantiniai skirtumai atsiranda dėl specifinio universalijų elementų kombinavimo. Realybė kalboje — atspindima. Kalba koduoja, organizuoja ir fiksuoja informaciją pagal mūsų orientacinius poreikius. Skirtingi poreikiai lemia ir semantinių sistemų skirtumus, fiksuojamus skirtingomis kalbomis. R. Pavilionio pranešime išryškėja mintis, kad individo reikšmių pasaulis neapsiriboja jo kalba jau vien dėl to, kad informaciją apie pasaulį žmogus pradeda rinkti nuo pat pirmųjų gyvenimo dienų, o ne nuo tada, kai pradeda kalbėti. Dar daugiau, verbalinė komunikacija tik todėl ir įmanoma, kad iki šio etapo jau yra susidaręs tam tikras pasaulio vaizdas.

Apibendrinamas pranešėjas pažymėjo, kad marksistiniu požiūriu atrodo racionali „Weltanschauung“ hipotezės išvada, kad, įsisavindamas kalbą, verbalinių reikšmių sistemą, individas įsisavina tam tikrą, kryptingai organizuotą ir fiksuotą visuomeninę patirtį. O tai, kad radikaliai skirtingos ontologinės teorijos bei filosofinės sistemos gali būti formuluojamos ta pačia kalba, rodo, koks nepagrįstas yra bet koks kalbos funkcijų absoliutinimas.

Filos. m. k. E. Nekrašo (VVU) pranešimas buvo skirtas R. Karnapo (indukcionizmo) ir K. Poperio (falsifikacionizmo) diskusijos problematikai nušviesti. Nors šios koncepcijos ir modifikuojamos, jos vis dar lieka pagrindinėmis teorinėmis schemomis, kurios neopozityvistiškai aiškina santykį tarp mokslo teorijų ir empirinio patyrimo. Nepaisėkus mėginimams logiškai rekonstruoti mokslo teorijas kaip verifikuojamų teiginių sistemas, buvo bandyta tokiais rekonstrukcijai panaudoti tradicinį, dar F. Bekono suformuluotą, indukcinį mokslo modelį. Pvz., Karnapas pateikė mokslo hipotezių induktyvaus, tikimybiškai aprašomo patvirtinimo teoriją. Tačiau šio modelio analizė parodė jį turint rimtų trūkumų. Pagrindinis trūkumas, į kurį atkreipė dėmesį ir Popperis, — tai nepagrįstas mokslo hipotezių tikimybinių patvirtinimo, kaip teisingumo kriterijaus, akcentavimas. Popperio nuomone, mokslinių teiginių išskyrimui taikytinas demarkacijos kriterijus — jų falsifikabilumas, t. y. jų klaidingumo empirinio įrodymo galimybė. Visi mokslo dėsniai ir teorijos tėra spėjimai, kurių niekada negalima pilnai indukcijos keliu patvirtinti. Tačiau hipotetinius mokslo teiginius, esą, galime griežtai patikrinti, juos falsifikuodami; o remdamiesi empiriniais teiginiais, galime paneigti išvadas, daromas iš dėsnų ir teorijų.

Tai esąs pagrindinis loginis mokslinio tyrimo principas. Šiuo požiūriu, naujos mokslo teorijos turi būti drąšios, t. y. platesnės už ankstesnes, labiau universalios ir griežtos, dėl to ir lengviau falsifikuojamos. Be to, jos turi išsivystyti už empirinio pagrindimo ribų. Tuo būdu falsifikavimas nesuderinamas su lėkštu empirizmu. Tačiau ir šis metodas neišvengė eilės nenuoseklumų (anomalijos pasekmė ne visada yra teorijos atmetimas, falsifikuojama ne individuali hipotezė, o tam tikras teorinis fragmentas ir kt.). Pranešėjas išryškino esminį trūkumą, būdingą abiemis metodams,— mokslo teorijų kūrimas ir raida nagrinėjami kaip grynai loginiai procesai, nepriklausantys nuo ekonominių, socialinių, kultūrinių ir psichologinių veiksnių.

2. *Jackūnas* (RMTB) pranešime „Tiesos menė problema neopozityvistinės orientacijos estetikoje“ kondensuota ir informatyvia forma išdėstė požiūrį, kad koncepcijos, neigiančios meno galimybę išreikšti tiesą, yra klaidingos. Toks požiūris kyla, kai absoliutinama meno santykinė autonomija, meno reiškiniai tiriami nekomunikacinėje situacijoje, be istoriškai konkretaus suvokėjo. Tiesa menė yra meno kūrinio, kaip meninės išmonės pasaulio, ir suvokėjo teiginio, konstatuojančio to pasaulio analogiškumą tikrovei, funkcija.

A. *Katalynas* (LTSR MA) perskaitė pranešimą „Estetinio suvokimo problema šiuolaikinėje idealistinėje filosofijoje“. Pranešėjas išskyrė dvi metodologiškai skirtingas tendencijas: pirmoji, kai analizės pagrindu imamas objektas ir estetiškumu laikomos objekto savybės, nepriklausomos nuo suvokėjo; antroji, kai pirminiu laikomas estetinis suvokimas, o estetiškumas traktuojamas kaip estetinio suvokimo pasekmė. Pagrįstai nurodęs pirmosios tendencijos objektyvistinį stebėtojiškumą ir antrosios — kraštutinį subjektyvizmą, pranešėjas priešpastė joms marksistinį požiūrį, kad grožis (kaip ir bet kuri kita vertybė) neegzistuoja pats savaime, o yra subjekto estetinio santykio su objektu funkcija.

R. *Ozolas* (VVU) pateikė pranešimą „Pažinimo vertybinio pobūdžio pagrindimas H. Rikerto filosofijoje“. Šis žinomas Badeno mokyklos neokantiniškas vystė idėjas apie teorinio proto (mokslu bei filosofijos) genetinę priklausomybę nuo vitališkumo pagrindu besiformuojančio praktinio proto. Pranešėjas atkreipė dėmesį į tai, kad, H. Rikerto požiūriu, pozityvistų kalbos apie teoriškai neutralius teiginius yra iliuzorinės, nes kiekvieną mūsų santykį su aplinka sąlygoja vitalinės orientacijos tikslai. Vertybė neturinti kosmologinio statuso ir yra grynai antropologinio pobūdžio absoliutas.

Filos. m. k. N. *Juršėnas* (VVU) savo pranešime išryškino metodologinę objektyvacijos dėsnio vietą N. Hartmano kultūrologijoje.

Buvo išklaustas filos. m. k. A. *Byčko* (Kijevas) pranešimas „Iracionalizmas — pagrindinė šiuolaikinės buržuazinės filosofijos tendencija“. Pranešėja pabrėžė, kad, marksistinės metodologijos požiūriu, pažinime yra neišvengiamas etapas, kai tenka suvesti nežinoma į tai, kas žinoma, t. y. naujas turinys išreiškiamas senos loginės sistemos terminais. Hipotetinių žinių sferoje susiduriama su reiškiniais, kurie iš esmės negali išsitykti tradicinėje logikoje, būdami jai nebendramaciais. Štai čia ir atsiranda iracionalumas. Marksistinėje gnoseologijoje iracionalumas laikomas būtinu pažinimo momentu, kuris kartu su racionalumu sudaro neišardomą vienybę. Kai šie dialektiškai surišti elementai yra atskiriami ir vienpusiškai absoliutinami, nukrypstama į „racionalizmą“ bei „iracionalizmą“. Pranešėja nurodė, kad tai dėsningas „aklaviečių“, į kurias patenka pažinimas, pasireiškimasis. Ir kai buržuazinė filosofija vadina dvidešimtąjį amžių „iracionalizmo amžiumi“, tai reiškia, kad buržuazijos „proto karalystė“ susidūrė su naujais reiškiniais visuomeniniame gyvenime, prieštaraujančiais esminiams senosios santvarkos pagrindimo loginiams principams.

V. *Lichas* (UTSR MA Filos. institutas) apsisusto ties viena iracionalizmo atmaina — intuityvizmu, lygindamas A. Bergsono, V. Diltėjaus, E. Huserlio koncepcijas. To paties instituto aspirantas B. *Golovka* savo pranešimą skyrė naujo reiškinio Vakarų Vokietijos filosofijoje — antiegzistencializmo — analizei. Jis kritikavo O. Bolnovo hermeneutikos metodą.

J. Morkūnienė (LTSR MA) nagrinėjo humanizmo kriterijus egzistencialistinėje Z. P. Sartro filosofijoje. Autorė rėmėsi Sartro „Dialektinio proto kritikoje“ išdėstyta koncepcija, kurioje jau bandoma remtis ir praktikos sąvoka, o neapsiriboti vien žmogaus sąmonės laisve. Sartro požiūriu, tikrojo humaniškumo įgyvendinimas reikėtų sąmoningą istorijos kūrimą, pažįstant žmogaus prigimtį. Pripažindamas, kad žmogaus laisvė įgyvendinama per individualią bei kolektyvinę praktiką, jis akcentuoja būtent praktikos sferoje atsirandantį kontrveikimą-pasipriešinimą ir daro išvadą, kad žmogaus nehumaniškumas neišplaukia iš jo prigimties struktūros, o iš materijos. Subjekto laisvė, kaip grynoji praktika, išlieka tik toje srityje, kuri neužtemdyta nei objektyvacijos, nei materializacijos, t. y. tik sąmonėje. Pranešėja parodė, kad egzistencialistinėje Sartro koncepcijoje neišvengta antiistorizmo bei abstraktumo.

I. Cechanovičiaus (Minskas) pranešime buvo nagrinėjamos „asmenybės socialinės ligos“ T. Adorno filosofijoje. Pranešėjas palietė ir kitų neopsichologizmo atstovų (E. Fromo, D. Rismeno, H. Markuzės ir kt.) koncepcijas.

A. Nesavas (VVU), analizavęs žmogiškojo agresyvumo klausimą, atkreipė dėmesį į E. Fromo akcentuojamą pyktybinę agresiją, destruktivumą, priešingą gynybinei agresijai, kuri būdinga visam gyvūnijos pasauliui, gyvybiškai būtina bei natūrali. Destruktivumui priežastimi neofroidistas E. Fromas laiko tam tikrų visuomeninių sąlygų suformuotą charakterį, o pastarojo išnykimo sąlyga jis laiko buržuazinės visuomenės permainas. Tiesa, realių kelių į jas, kaip pabrėžė pranešėjas, Fromas nemato.

Aspirantė L. Jekentaitė (VVU) pranešime „Neofroidistinė žmogaus prigimties koncepcija“ analizavo, kaip rutuliuavosi žmogaus biologizacijos tendencija, pradėta Z. Froido ir pratęsta amerikiečių neofroidistų K. Horni bei E. Fromo, mėginančių ją derinti su žmogaus visuomeninės prigimties idėja.

Pranešime „Istorizmo principas ir šiuolaikinės mitologijos teorijos“ V. Goldbergas (VISI) atkreipė dėmesį į didžiulį susidomėjimą mitologija, ieškant religijos, meno, literatūros ir kitų visuomenės sąmonės sričių ištakų. Be to, šiuolaikinėje buržuazinėje ideologijoje bei kultūroje ryškūs polinkis į mitų kūrimą, akcentuojama mito magiška reikšmė, antiistorizmas. Pranešėjas pabrėžė, kad mito terminas taikytinas nesąmoningai pirmųjų žmonių kūrybai, kuri jiems buvo gyvos realybės atspindys.

Mito termino nereikėtų tapatinti ir su modernių autorių (D. Džoisio, F. Kafkos, S. Beketo ir kt.) kūryba, kuri greičiau yra stilizacija „pagal mitą“, išreiškianti nerealistinius turinio elementus.

Amerikiečių socialinio filosofo V. Rostou ekonomikos augimo stadijų metodologinę analizę pateikė fil. m. k. J. Mureika (VISI).

M. Kašuba (Lvovas) kalbėjo apie XVIII a. tomizmo kritikos Ukrainos filosofijoje reikšmę šiuolaikiniam tomizmui demaskuoti.

Visa eilė pranešimų buvo skirta Lietuvos emigrantinei ir ikitarybinei buržuazinei filosofijai nagrinėti. Tai fil. m. k. A. Galdžio (LTSR MA) pranešimas „Egzistencializmo įtaka lietuvių buržuazinės išsivijos katalikiškajai filosofijai“, V. Pikučio (LVA) — „Neotomizmo socialinių teorijų metodologiniai principai (S. Šalkauskio filosofijos pagrindu)“, fil. m. k. A. Romansko (SPI) — „A. Maceinos socialinės koncepcijos metodologinis ydingumas“, A. Poškos (KPI) — „Fašizmas ir lietuviškojo klerikalizmo ideologinė veikla buržuazinėje Lietuvoje“, A. Varkulevičiaus (VVU) — „Šiuolaikinės lietuvių reakcinės emigracijos atsiradimo koncepcijos ir jų metodologiniai ydingumai“, B. Leskauskaitės (LŽŪA) — „A. Dambrausko-Jakšto visuomeninių pažiūrų metodologiniai pagrindai“.

Apžvalgoje neįmanoma plačiau supažindinti su visais skaitytais pranešimais. Besidomintieji gali rasti jiems reikalingą medžiagą tezėse¹, kurias išleido konferencijos organizacinis komitetas.

¹ Žr. Šiuolaikinės buržuazinės filosofijos ir sociologijos metodologijos kritika. Tarpinstitutinės filosofų mokslinės konferencijos pranešimų tezės, Vilnius, 1974.

Konferencijos eiga, skaitytus pranešimus apibendrina ir įvertina organizacinio komiteto nariai filosof. m. k. B. Kuzmickas, filosof. m. dr. B. Gerzells ir LKP CK atsakingas darbuotojas J. Lazauskas.

L. Jekentaitė

Naujos disertacijos

S. Venskevičius. **Bendrieji ir specifiniai nacionalinių kultūrų raidos aspektai**¹.

Pastaruoju metu tiek marksistinėje, tiek buržuazinėje filosofijoje daug dėmesio skiriama kultūros teorijos problemoms. Viena iš svarbiausių yra nacionalinės kultūros, jos santykio su bendrąja žmonijos kultūra problema. Šią problemą ir nagrinėja S. Venskevičiaus disertacija.

Pirmiausia disertacijoje apžvelgiamos ir kritiškai įvertinamos svarbiausios ikimarksistinės bei šiuolaikinės buržuazinės koncepcijos kalbamuojų klausimu. Remdamasis marksistine metodologija, autorius įrodo jų vienpusiškumą bei ribotumą, atskleidžia socialines bei ideologines jų šaknis. Argumentuoto vertinimo ir įžvalgios analizės sulaukė kultūros geografinio determinavimo principas, europocentrizmo kryptis, ciklinio kultūros vystymosi teorijos, „tautos dvasios“ koncepcija, etnologinių tyrinėjimų kryptys — evoliucionizmas, difuzionizmas, funkcionalizmas, kultūrinė antropologija. Disertantas ne tik išryškino šių kultūros teorijų ribotumą, bet ir atskleidė pozityvius jų momentus bei svarbą, analizuojant kai kuriuos atskirus kultūros reiškinius ar jos raidos bruožus. Analizuodamas šias koncepcijas, autorius kritiškai aptarė pagrindinių jų atstovų iškeltas idėjas bei teiginius. Dėmesio ratan pateko tokie su kultūros filosofija susiję įvairių epochų mąstytojai bei mokslininkai, kaip Aristotelis, Ibn Cbalduanas, Ž. Bodenas, S. Monteskjė, Ch. Bioklis, E. Hantingtonas, E. Barkeris, T. Gizo, E. Renanas, Dž. Vikas, N. Danilevskis, O. Špengleris, A. Toinbis, G. Hegelis, J. Herderis, V. Vuntas, F. Grebneris, V. Smitas, L. Frobenipis, F. Boasas, B. Malinovskis ir kt. Gaila, kad disertantas nepanaudojo lietuvių mokslininkų, tarusių savo žodį kultūros filosofijoje, darbų bei idėjų.

Svarbiausias dėmesys disertacijoje skiriamas marksistinei kultūros teorijos metodologijai, kuria remdamasis, autorius kelia bei sprendžia ir nacionalinės kultūros teorijos klausimus. Marksistinė kultūros samprata grindžiama istorinio materializmo principais, visuomenės raidos dėsniais, kurie lemia kultūros ištakas ir tolesnę jos raidą. Autorius išryškina ir tuos marksistinės filosofijos momentus, kuriuose kultūros reiškiniai bei visa žmonių dvasinė veikla traktuojami ir kaip santykinai savarankiška sfera, turinti specifinių bruožų bei dėsnų, veikianti materialinės gamybos procesą.

Disertacijoje išsamiai analizuojama marksistinė nacijos, nacionalinės kultūros ir nacionalinės psichologijos koncepcija, kuri taip pat nuosekliai išplaukia iš marksistinės socialinės metodologijos. Joje genčių, tautybių ir nacijų raida siejama su gamybinių jėgų vystymusi. Autorius argumentuotai pagrindžia V. Lenino teiginių apie dvi nacijų vystymosi kapitalizmo epochoje tendencijas reikšmingumą, nagrinėja marksizmo-leninizmo klasikų iškeltus subjektyvius nacionalinių bendrijų raidos veiksnius — patriotizmą, nacionalinį charakterį. Disertacijoje pažymima, kad marksizmo-leninizmo klasikų teiginiai nacijų raidos klausimais yra fundamentalus pagrindas šiandieniniam nacionalinės kultūros nagrinėjimui.

¹ Filosofijos mokslų kandidato laipsnio disertacija, apginta 1974 m. birželio 19 d. VVU Istorijos fakulteto mokslo laipsnių teikimo tarybos posėdyje. Mokslinis vadovas filosof. m. k. doc. J. Repšys; oficialieji oponentai: filosof. m. dr. J. Minkevičius ir filosof. m. kand. doc. B. Kuzmickas; kolektyvinis recenzentas — Lietuvos Žemės ūkio akademijos Filosofijos katedra.